

Nr 127

Av fru Sjöstrand m. fl., om viss ändring av bestämmelserna om statsbidrag till hemvårdarinnor.

Vid åtskilliga tillfällen har föreslagits, bl. a. från socialstyrelsen, att de ursprungliga bestämmelserna om begränsning av statsbidraget till hemvårdarinneverksamheten i relation till kommunernas folkmängd slopades. I dessa bestämmelser stadgas, att statsbidrag om 1 400 kronor utgår per 4 000 invånare i städerna och per 2 000 invånare på landsbygden. Dessa bestämmelser var från början endast avsedda som regulator, så länge man inte visste, i vilken utsträckning kommunerna hade för avsikt att gå in för hemhjälpverksamheten, och så länge det var ont om utbildade hemvårdarinnor.

Nu har verksamheten stabiliserat sig, och tillströmningen till hemvårdarinneryrket är god. Antagligen kommer detta senare att fortsätta de närmaste åren, då de större årskullarna kommer upp i den för utbildningen lämpade åldern.

Att begränsningens slopande skulle medföra en alltför kraftig ökning av hemvårdarinnekåren behöver man icke befara, då kostnaderna för kommunen per hemvårdarinna och år trots statsbidrag på 1 400 kronor och landstingsbidrag på 700 kronor ändå kommer att gå upp till minst 5 000—6 000 kronor. Dessutom bör riksdagen, såsom förut skett, för varje år kunna bestämma maximiantalet hemvårdarinnor för vilka statsbidrag bör utgå.

Vi är övertygade, att slopandet av ovan påtalade begränsning av statsbidraget till kommunerna skulle medföra en viss ökning av antalet hemvårdarinnor. Denna ökning behövs mer än väl med tanke på barnfamiljerna, som under nuvarande förhållanden har synnerligen svårt att erhålla hemhjälp annat än för akuta sjukdomsfall och barnsbörd. Inte ens dessa fall av stor nödvändighetsgrad har alltid möjlighet att få det stöd, de så väl är i behov av.

Barnfamiljerna skulle behöva tillgång till regelbundet återkommande hemhjälp samt under längre tid än vad som nu är möjligt. Man torde kunna stödja barnfamiljerna inte endast vid nödläge eller katastrof, man borde också kunna hjälpa, då husmodern har sin hälsa försvagad, fysiskt eller psykiskt, eller då hon kanske i åratal varit bunden vid ett sjukt eller utvecklingsrubbat eller invalidiserat barn och därför kan behöva en regelbunden återhämtning, eller då hon, vilket förekommer i ovan utsträckning, är upptagen största delen av dygnet för att sköta en åldrande eller kroniskt sjuk anhörig.

Dessutom bör det vara angeläget för samhället att genom en hemvårdarinna ersätta i all synnerhet den ensamställda, yrkesarbetande modern i det hem, där barnen blir sjuka, så att hennes arbetsplats inte står tom och hon går miste om sin för uppehållet nödvändiga inkomst. Det inträffar också, något som ej borde få hända, att barn, som vistas på sjukhus, måste stanna där längre än oundgängligt nödvändigt, därför att ingen finns i hemmet att ta hand om de små konvalescenterna.

Troligen skulle man också kunna förebygga en och annan abort, kanske icke så få, genom att en klok och förstående hemvårdarinna både före och efter barnsörden kunde avlyfta arbetsörden för en utarbetad, deprimerad gravid kvinna.

Att hemvårdarinnorna ännu icke räckt till för att vara ersättare för en husmor vid semestern har ofta påpekats. Särskilt husmödrarna med minderåriga barn, inte minst jordbrukarhustrurna, saknar tillfälle till semester, och likväl är det just denna kategori kvinnor, som så väl behövde något slags vila och avkoppling för att icke i förtid bli nerslitna.

Utvecklingen har dock visat, att den form av semesterverksamhet, som man planerat för husmödrarnas del på olika semesterhem antingen i landstingens, kommunernas eller olika organisationers regi, inte är så uppskattad som man räknat med. Ett belägg för detta förhållande finner man i SOU 1955:29, Samhället och barnfamiljerna. Där konstateras gentemot de ifrågasatta höjningarna av driftbidrag till semesterhemmen att i varje fall vissa av dessa har svårt att få fullbelagt med den kategori husmödrar som det från början var avsett för. Detta beror helt enkelt på att många husmödrar föredrar en semestervistelse tillsammans med sina barn och sin man. En allmän översyn av de nuvarande semesterhemmens användning och målsättning förefaller oss därför i hög grad befogad. Det är ju därmed ingalunda uteslutet, att dessa hem kan användas till andra närliggande och mer behövliga ändamål.

Ett annat alternativ är naturligtvis att mödrar med små barn skulle kunna få taga med sig dessa till semesterhemmen. Men detta förutsätter också en omläggning av organisationen och en viss utbyggnad av hemmen när det gäller såväl personal som lokaler.

Som av vad ovan anförts framgår, förekommer många vägande, familjevänliga skäl för en effektiv utbyggnad av hemhjälpverksamheten samt en översyn av semesterhemsverksamheten.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte besluta att fr. o. m. kalenderåret 1957 statsbidrag av nuvarande storlek måtte utgå utan nu gällande begränsning i proportion till kommunernas invånar-

antal för högst 3 500 heltidsanställda hemvårdarinnor;
samt

att en allmän översyn företages av de nuvarande semesterhemmens framtida användning och organisation.

Stockholm den 24 januari 1956

Helga Sjöstrand

O. Malmberg

Hj. Åhman

Skövde

Nr 128

Av herr **Bengtsson** i Varberg m. fl., om statsbidrag till Svenska vanförevårdens centralkommittés tekniska verksamhet.

(Lika lydande med motion nr 90 i Första kammaren)

Stockholm den 24 januari 1956

Ingemund Bengtsson

Henrik Munktell

Anna Lisa Lewén-Eliasson

Etty Eriksson
